

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Miloslava Výborného a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **VS PETROL, s. r. o.**, se sídlem Španielova 1701/52a, Praha 6, zast. JUDr. Martinem Slavíčkem, advokátem se sídlem Koněvova 2596/211, Praha 3, proti žalované: **Česká obchodní inspekce, ústřední inspektorát**, se sídlem Štěpánská 567/15, Praha 2, proti rozhodnutí žalované ze dne 15. 11. 2013, čj. ČOI 128722/13/O100/1000/10/13/Hy/Št, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 16. 5. 2016, čj. 48 A 1/2014-58,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ředitele České obchodní inspekce, inspektorát Středočeský a Hl. město Praha ze dne 10. 6. 2010, čj. ČOI 38171/10/1000, 10/0807/10/11, byla žalobci uložena pokuta ve výši 80 000 Kč *„za správní delikt uvedený v ust. § 9 odst. 1 písm. b) zákona o pohonných hmotách, kterého se účastník řízení dopustil tím, že při kontrole provedené dne 17. 2. 2010 ve výše uvedené provozovně* (čerpací stanice pohonných hmot VS PETROL, silnice R4, Dubenec u Příbrami – pozn. NSS) *prodával ropný produkt, bezolovnatý automobilový benzín Super plus BA-95, který nesplňoval požadavky na pohonné hmoty podle § 3 odst. 1 téhož zákona (požadavky na jakost stanovené v ust. § 4 odst. 2 vyhlášky MPO č. 229/2004 Sb. a ČSN 228) v ukazateli konec destilace, neboť zjištěná hodnota tohoto ukazatele 229,7 °C*

překročila maximální hodnotu stanovenou cit. normou 214,0 °C (při zahrnutí nejistoty měření)“; žalobci byla dále uložena povinnost nahradit náklady řízení. Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí bylo výše specifikovaným rozhodnutím žalované zamítnuto a napadené rozhodnutí bylo potvrzeno.

[2] Krajský soud v Praze (dále jen „krajský soud“), jemuž byla věc postoupena usnesením Městského soudu v Praze ze dne 9. 1. 2014, čj. 5 A 4/2014-32, žalobu proti rozhodnutí žalované (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítl. Krajský nevyjádřil s citovaným usnesením postupujícím mu věc k rozhodnutí nesouhlas a postupem podle § 7 odst. 5 věta druhá s. ř. s. nepožádal Nejvyšší správní soud, aby o příslušnosti rozhodl; učinil tak zjevně s ohledem na tehdejší aktuální judikaturu Nejvyššího správního soudu (usnesení ze dne 10. 1. 2013, čj. Nad 126/2012-87). Aniž by to mělo pro nyní projednávanou causu význam, připomíná Nejvyšší správní soud, že tato judikatura Nejvyššího správního soudu byla překonána usnesením jeho rozšířeného senátu ze dne 2. 8. 2016, čj. Nad 272/2015-58 (č. 3449/2016 Sb. NSS). Postup krajského soudu, jenž by z pohledu nynější judikatury obstát nemohl, nezakládá však takovou procesní vadu, která by v tomto případě mohla způsobit nezákonnost jeho rozhodnutí.

[3] Krajský soud připomenul, že napadené rozhodnutí bylo vydáno již jako druhé odvolací rozhodnutí ve věci, neboť Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 11. 7. 2013, čj. 10 A 230/2010-51, (dále jen „rozsudek městského soudu“) zrušil (pro vady řízení) předchozí rovněž zamítavé rozhodnutí ústřední ředitelky žalované ze dne 19. 8. 2010, čj. ČOI 50587/10/O100/10000/10/Ši/Št.

[4] Krajský soud považoval napadené rozhodnutí za přezkoumatelné. Žalovaná totiž zohlednila závazný právní názor vyslovený v rozsudku městského soudu v předchozím průběhu řízení. Nosným důvodem pro zrušení rozhodnutí ústřední ředitelky žalované ze dne 19. 8. 2010, čj. ČOI 50587/10/O100/10000/10/Ši/Št, rozsudkem městského soudu bylo bezdůvodné odmítnutí provést žalobcem navržené důkazy k prokázání liberačního důvodu podle § 10 odst. 1 zákona č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách a čerpacích stanicích pohonných hmot a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o pohonných hmotách“). Městský soud však žalované povinnost provést žalobcem navržené důkazy neuložil, jak se zjevně domníval žalobce. Krajský soud citoval nález Ústavního soudu, týkající se neakceptování důkazního návrhu účastníka řízení, a konstatoval, že odůvodnění napadeného rozhodnutí – byť s určitými výhradami – obstojí.

[5] Krajský soud dospěl k závěru, podle něhož deklarace hodnoty kvalitativních parametrů ze strany výrobce pohonné hmoty nemůže konečného prodávajícího automaticky zbavit odpovědnosti za správní delikt; žalobcem tvrzená opatření by i v případě jejich prokázání nemohla vést k liberaci, neboť i tak by šlo toliko o důkaz jednoho z více možných opatření, k nimž je při prodeji pohonných hmot konečný prodávající zavázán, a nikoliv o důkaz vynaložení veškerého úsilí, které bylo možno po žalobci k liberaci jeho odpovědnosti požadovat. A protože žalobcem navrhované důkazy o existenci opatření zamezujících smísení pohonné hmoty s jinou látkou zjevně nemohly postačovat k liberaci, nepochybila žalovaná, jestliže jejich provedení odmítla s odůvodněním, že existence těchto opatření by neprokazovala veškerá možná opatření zbavující žalobce odpovědnosti za správní delikt.

[6] Krajský soud nesouhlasil s názorem žalované, podle něhož by aplikace liberačního ustanovení přicházela v úvahu pouze ve zcela výjimečných případech. To proto, že nepochybně existují preventivní opatření, jejichž provedením prodejce pohonné hmoty může od sebe úspěšně deliktní odpovědnost odvrátit. Jako příklad uvedl průběžné odebírání vzorků pohonných hmot přebíraných od dodavatele za účelem ověření jejich kvality ještě před uvedením do prodeje a požadavek prodejce na smluvního dodavatele, aby k dodávkám pohonných hmot předkládal laboratorní výsledky rozborů jejich vzorků, nikoliv pouze prohlášení na dodacích listech, že dodávaná pohonná hmota odpovídá příslušným ČSN (jak se mělo dít v případě žalobcova dodavatele).

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[7] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost co do obsahu opřenou o důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b), d) s. ř. s.

[8] Stěžovatel v kasační stížnosti nejprve zrekapituloval dosavadní průběh řízení. Poté uvedl obsáhlý seznam skutečností, které měly být navrženými důkazními prostředky prokázány. Stěžovatel namítl, že se krajský soud zabýval pouze opatřeními k zachování kvality pohonných hmot při přepravě a převzetí od dopravce; důkazní návrhy k prokázání opatření, která stěžovatel přijímá k ochraně jakosti paliv a kontrole při skladování a prodeji, krajský soud pominul. Krajský soud tak upřel stěžovateli možnost prokázat liberační důvody. Přitom, přenáší-li § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách důkazní břemeno na účastníka řízení, je nezbytné, aby správní orgán účastníku dokazovat vůbec umožnil. Aby mohl správní orgán rozhodnout o unesení či neunesení důkazního břemene, musí být důkazy provedeny; z neprovedených důkazů nelze závěr o neunesení důkazního břemene učinit.

[9] Dále stěžovatel namítl, že napadený rozsudek vlastním (soudcovským) uvážením nahrazuje správní úvahu i závěry žalované obsažené v napadeném rozhodnutí. Stěžovatel se o „konečných“ důvodech potvrzení rozhodnutí správního orgánu prvního stupně a neprovedení navržených důkazů dozvěděl až z napadeného rozsudku. K tomu stěžovatel citoval část napadeného rozsudku: „*Úspěšně prokázaná existence opatření přijatých za účelem zamezení smísení pohonné hmoty s jinou látkou proto nemůže být považována za liberační důvod (...) Žalobcem navrhované důkazní prostředky (výslech pracovníků čerpací stanice, ohledání přepravní cisterny, vyžádání si zprávy o jejím čištění) tedy zjevně nemohly postačovat k liberaci (...)* Až z napadeného rozsudku se stěžovatel také dozvěděl „jak to žalovaná mínila a proč tak rozhodla“, k tomu stěžovatel rovněž citoval napadený rozsudek: „*Žalovaný tak vlastně nepřímo říká, že i kdyby se prokázala žalobcem tvrzená opatření, nemohou být k vyvázání se z objektivní odpovědnosti dostatečná, neboť kvalitu prodávané pohonné hmoty je nutno ověřit reálně.*“ Stěžovatel uvedl, že krajský soud uvedeným „parafrázoval“ či „doplnil“ úvahu žalované o tom, že „*deklarace kvality pohonné hmoty ze strany výrobce nezbavuje prodávajícího odpovědnosti za kvalitu pohonné hmoty*“, která však v napadeném rozhodnutí nezazněla. Přitom nejen rozhodovací činnost Nejvyššího správního soudu odmítá nahrazování správní úvahy soudem.

[10] Stěžovatel namítl, že napadený rozsudek i napadené rozhodnutí hodnotí důkazy, které nebyly provedeny, a to způsobem, který míjí kritéria § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách. Závěr žalované, podle něhož *„po prodávajícím je možné spravedlivě požadovat, aby prodával pouze pohonnou hmotu, o níž si je zcela jist, že odpovídá stanoveným parametrům“* označil stěžovatel za nesprávný, případný by podle něj byl při odpovědnosti za zavinění. Co je či není spravedlivý požadavek, je totiž otázkou hodnocení důkazů, nikoli otázkou podmínek liberace. Věcí hodnocení důkazů potom je, zda bylo učiněno vše, co bylo možno k zabránění následku požadovat, neboť *„[p]ro úspěšné vyvinění je zcela nerozhodné zda, kdy, čím, jak byla kvalita paliva snížena pod zákonné parametry“*; podstatné je, zda stěžovatel vynaložil takové úsilí, aby kvalita paliva zůstala na zákonných parametrech. Proto není správný ani závěr krajského soudu, že k liberaci je třeba zcela zabránit porušení povinnosti, ani závěr, že prokázaná existence opatření přijatých za účelem zamezení smísení pohonné hmoty s jinou látkou nemůže být považována za liberační důvod. Stěžovatel k této námitce uzavřel, že krajský soud nesprávným výkladem liberačního důvodu, bez opory ve spise, spekuloval o možných faktorech majících vliv na jakost a složení paliv. Pominul přitom, že stěžovatel nemusí eliminovat všechny do úvahy přicházející faktory, postačí, že přijal pro něj objektivně dosažitelná opatření.

[11] Dále stěžovatel krajskému soudu vytkl, že zcela pominul žalobní námitky obsažené v bodě IV. žaloby [v jeho úvodu a pod písmeny a), b), c), d) a e)].

[12] V závěru kasační stížnosti stěžovatel vyjádřil názor, že vyvstane-li správnímu orgánu pochybnost, k čemu navržený důkaz směřuje, či jaké skutečnosti jím hodlá účastník prokázat, nabízí se výzva k doplnění, upřesnění a osvětlení důvodů, které k důkaznímu návrhu vedly. Tím lze nejen předejít pochybnostem, ale především se účastníku umožní plná realizace jeho práv.

[13] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[14] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že kromě zcela obecné věty v odvolání (*„Naše zřejmá snaha o ochranu, skladování a prodej kvalitních paliv, která požadavkům vyhovují, má však reálné meze.“*), ze které nelze usuzovat na provádění jakýchkoliv konkrétních opatření, stěžovatel během správního řízení neuváděl, že by jeho preventivní postupy zahrnovaly i opatření aplikovaná v průběhu skladování a prodeje pohonných hmot. Není povinností správního orgánu dotazovat se účastníka řízení, který popisuje určité preventivní kroky, zda je tento výčet skutečně úplný a zda nečiní ještě nějaká další opatření, která by mohla odůvodnit jeho liberaci. Žalovaná se ztotožnila s tím, že důkazní návrh nemůže být odmítnut s odůvodněním, že od něj nelze očekávat potvrzení pravdivosti tvrzené skutečnosti. Zdůraznila však, že provádění dokazování odmítla z jiného důvodu – k odmítnutí ji vedlo přesvědčení, že ani prokázání pravdivosti tvrzení stěžovatele, která uváděl v průběhu správního řízení, ho nemůže zbavit odpovědnosti za správní delikt. Žalovaná se však přirozeně nezabývala, ani se zabývat nemohla, dalšími postupy a opatřeními, jejichž provádění stěžovatel poprvé tvrdí v kasační stížnosti. Dále má žalovaná za to, že krajský soud sice korigoval její závěry, jejich podstatu ale nijak nezměnil a v zásadě se s nimi ztotožnil; nelze proto tvrdit, že by správní úvahu nahradil soudcovským závěrem. Žalovaná je také přesvědčena, že se krajský soud

komplexně zabýval žalobními námitkami, dostatečně je vypořádal a že by kasační stížnost měla být zamítnuta.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[15] Nejvyšší správní soud nenalezl žádné formální vady či překážky projednatelnosti kasační stížnosti, a proto přezkoumal jí napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu a v rámci kasační stížností uplatněných důvodů, zkoumaje přitom, zda napadené rozhodnutí či jemu předcházející řízení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.].

[16] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku, kterou stěžovatel nijak blíže nespecifikoval. Její důvodnost by totiž sama o sobě postačovala k zrušení napadeného rozsudku. Ve své ustálené judikatuře mnohokráte Nejvyšší správní soud konstatoval, že má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal správní soud za rozhodný, jak uvážil o skutečnostech pro věc podstatných, resp. jakým způsobem rozhodné skutečnosti posoudil (srov. např. rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud přitom neshledal, že by v napadeném rozsudku absentoval některý z výše uvedených požadavků. Krajský soud přehledně popsal rozhodný skutkový stav a s žalobními námitkami se řádně a srozumitelně vypořádal. O tom svědčí i to, že stěžovatel v kasační stížnosti se závěry krajského soudu věcně polemizuje, což v případě neodůvodněného nebo nesrozumitelného rozhodnutí zpravidla nepřichází v úvahu. Skutečnost, že se krajský soud se závěry žalované ztotožnil, sama o sobě nepřezkoumatelnost jeho rozsudku nezakládá.

[17] K námitce stěžovatele, podle které mu byla upřena možnost prokázat liberační důvody, Nejvyšší správní soud uvádí, že z obsahu správního spisu, spisu krajského soudu i spisu vlastního zjistil následující. Stěžovateli bylo zahájení správního řízení oznámeno přípisem ze dne 13. 5. 2010. V něm byl stěžovatel poučen o oprávnění navrhovat důkazy a činit jiné návrhy, vyjádřit v řízení své stanovisko a vyjádřit se k podkladům rozhodnutí podle § 36 s. ř. Oprávnění činit úkony podle § 36 s. ř. před vydáním rozhodnutí správního orgánu prvního stupně stěžovatel nevyužil. V odvolání stěžovatel popsal, jakým způsobem se snaží zamezit kontaminaci pohonných hmot při jejich transportu z rafinerie na jeho čerpací stanici a při stáčení pohonných hmot; také uvedl, že pravděpodobnou příčinou zjištěné odchylky byla chyba při výrobě nebo skladování v rafinerii, kterou nemá řidič, přepravce ani přebírající obsluha na čerpací stanici možnost odhalit. Rovněž až v odvolání, za účelem liberace, navrhl provést výslech pracovníků čerpací stanice, pracovníků přepravce, ohledání cisterny, vyžádání zprávy a dokladů přepravce o čištění cisterny. V napadeném rozhodnutí žalovaná přihlédla, byť až na základě rušícího rozsudku městského soudu, k stěžovatelem tvrzeným liberačním důvodům. V kasační stížnosti stěžovatel uvedl obsáhlý seznam skutečností, které měly být navrženými důkazními prostředky prokázány. Teprve v kasační stížnosti tak zaznělo, že navrženými důkazními prostředky mělo být také prokázáno, jakým způsobem stěžovatel zajišťuje ochranu kvality prodávaných pohonných hmot [výslechy pracovníků čerpací stanice měly být např. prokázány pracovní postupy obsluhy čerpací stanice, způsob vedení evidence o jejich realizaci (obsluhou prováděné kontroly paliva, odebrání a evidence referenčních vzorků

každé dodávky, systém a způsob jejich uchovávání, realizované postupy při kontrole jakosti odebraných referenčních vzorků jednotlivých paliv, předepsané a realizované postupy při zjištění závad nebo podezření na nekvalitní palivo)]. Lze se proto ztotožnit s argumentací žalované ve vyjádření ke kasační stížnosti, podle které stěžovatel během správního řízení neuváděl, že by jeho preventivní postupy zahrnovaly i opatření aplikovaná v průběhu skladování a prodeje pohonných hmot. Z argumentace v odvolání vskutku neplynulo, že by chtěl stěžovatel prostřednictvím výslechu pracovníků čerpací stanice prokázat, jak chrání a kontroluje jakost paliv při skladování a prodeji.

[18] Krajský soud je povinen podle § 75 odst. 1 s. ř. s. při přezkoumání rozhodnutí vycházet ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Krajský soud se proto oprávněně zabýval pouze opatřeními k zachování kvality pohonných hmot při přepravě a převzetí od dopravce, protože pouze existenci takových opatření stěžovatel ve správním řízení tvrdil. Ostatně sám stěžovatel v žalobě uvedl, že v odvolání *„[t]vrdil, že přijal veškeré reálné možné, dostupné prostředky a opatření, která pro zachování kvality PHM lze realizovat i požadovat a učinil všechny reálně možné kroky k ochraně spotřebitelů, zamezení jakékoli nežádoucí manipulace či kontaminace cizí látkou jak při převozu tak i při vykládce produktu PHM. K jejich prokázání navrhl důkazy.“* Není pravdou, že by krajský soud upřel stěžovateli možnost prokázat liberační důvody; krajský soud pouze konstatoval, že správní orgány navržené důkazní prostředky správně vyhodnotily jako nedostatečné pro zproštění se objektivní odpovědnosti, neboť žádným z nich nebylo možné prokázat reálné ověření kvality pohonné hmoty. Bylo přitom na stěžovateli, aby už ve správním řízení uvedl, jaké skutečnosti chce navrženými důkazními prostředky prokázat. Nelze nyní, v řízení o kasační stížnosti, krajskému soudu či správním orgánům s úspěchem vytýkat, že neprovedly navržené důkazy, neboť stěžovatel ve správním řízení neuvedl, že jimi má být prokázáno to, že o kvalitu pohonných hmot dbá i poté co jsou dopraveny na jeho čerpací stanici a zde stočeny. Přitom právě prokázání takových opatření, by (eventuálně) mohlo vést k liberaci stěžovatele. Je zjevné, že § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách obsahuje, pokud jde o důkazní břemeno, speciální úpravu vůči § 50 odst. 3 s. ř. Tím, kdo má prokázat, že vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení povinnosti stanovené zákonem o pohonných hmotách zabránil, není správní orgán, ale právnická osoba, které je vytýkáno spáchání správního deliktu. Důkazní břemeno ohledně prokázání opatření ke sledování kvality pohonných hmot během jejich skladování a prodeje nesl tedy stěžovatel. Ten sice důkazní návrhy učinil, odůvodnil je ovšem tak, že jimi měly být prokázány skutečnosti, které, i kdyby byly prokázány, nemohly stěžovatele z objektivní odpovědnosti vyvázat. Za tohoto stavu nelze proto považovat neprovedení navrhovaných důkazů za jejich opomenutí rozporné s pravidly spravedlivého procesu. Krajský soud náležitě a beze známky svévole v odůvodnění napadeného rozsudku vysvětil, proč stěžovatelem požadované dokazování jednak nebylo pro žalovanou na základě předcházejícího kasačního rozsudku městského soudu závazné, a jednak (především) nebylo pro meritorní rozhodnutí žalované relevantní. Přiléhavě přitom krajský soud odkázal i na judikaturu Ústavního soudu (citací nálezu ze dne 8. 12. 2009, sp. zn. I. ÚS 118/09), jakož i na judikaturu Nejvyššího správního soudu a zčásti i korigoval správnost právních úvah žalované; to však nikoliv se závěrem ústícím v potřebu žalobě vyhovět a rozhodnutí žalované zrušit. Postup krajského soudu ve vztahu k řešené žalobní námitce nepředstavuje žádný zásah do veřejných subjektivních práv stěžovatele.

[19] K argumentaci stěžovatele, podle které napadený rozsudek vlastním (soudcovským) uvážením nahrazuje správní úvahu i závěry žalované, Nejvyšší správní soud uvádí, že z napadeného rozhodnutí jsou důvody, pro které bylo rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrzeno, i důvody, pro které nebyly navržené důkazy provedeny, seznatelné; námitka tudíž není důvodná.

[20] V napadeném rozhodnutí bylo uvedeno: „*Kromě toho je odvolací orgán přesvědčen, že by ani prokázání všech tvrzení odvolatele nemohlo nic změnit na závěru, že odvolatel je odpovědný za správní delikt dle ust. § 9 odst. 1 písm. b) zákona o pohonných hmotách. (...) Spolupráce s prověřeným dopravcem i snaha eliminovat riziko kontaminace při stáčení pohonné hmoty nepochybně patří mezi přínosná preventivní opatření, která omezují riziko prodeje nejakostní pohonné hmoty na čerpací stanici odvolatele, odvolací orgán se však nedomnívá, že by se jednalo o veškerá možná opatření, která by odvolatele odpovědnosti za správní delikt zbavovala.*“ K těmto závěrům žalovaná dospěla při hodnocení liberačních důvodů přednesených v odvolání stěžovatelem. Žalovaná tak vyslovila, že i kdyby byly osvědčeny všechny skutečnosti, jež chtěl stěžovatel důkazními návrhy prokázat, nevedlo by to k jeho liberaci. Už v napadeném rozhodnutí tak byla obsažena správní úvaha, proč žalovaná neprovedla stěžovatelovy důkazní návrhy. V napadeném rozhodnutí bylo rovněž uvedeno: „*Po opětovném posouzení dané věci dospěl odvolací orgán k závěru, že správní orgán prvního stupně učinil ve věci potřebná skutková zjištění ve smyslu § 3 správního řádu a nepochybil ani při právním hodnocení předmětné věci závěrem, že se jmenovaná společnost dopustila správního deliktu uvedeného ve výroku napadeného rozhodnutí, a tento delikt jí byl bezpečně prokázán. (...) Odvolací orgán je přesvědčen, že po prodávajícím je možné spravedlivě požadovat, aby prodával pouze pohonnou hmotu, o níž si je zcela jist, že odpovídá stanoveným parametrům.*“ Z napadeného rozhodnutí je proto zřejmé, z jakých důvodů bylo odvoláním napadené rozhodnutí potvrzeno.

[21] Není pravda, že by v napadeném rozhodnutí nezaznělo, že deklarace kvality pohonné hmoty ze strany výrobce nezbavuje prodávajícího odpovědnosti za kvalitu pohonné hmoty. V napadeném rozhodnutí bylo výslovně uvedeno: „*Skutečnost, že výrobce pohonné hmoty deklaruje určité hodnoty kvalitativních parametrů, na které se konečný prodávající bez dalšího spoléhá, nemůže prodávajícího odpovědnosti za správní delikt zbavit.*“ Z citovaných pasáží napadeného rozhodnutí je tak zřejmé, že již v napadeném rozhodnutí byly obsaženy právní úvahy, jejichž údajné „nahrazení“ soudcovským uvážením stěžovatel v kasační stížnosti namítl. S těmito úvahami se krajský soud ztotožnil a následně je vlastními slovy zopakoval, přičemž posléze dospěl ke shodnému závěru jako žalovaná. Krajský soud se proto nedopustil nahrazení správní úvahy soudcovským uvážením.

[22] K námitkám stěžovatele, týkajících se odpovědnosti za správní delikt podle § 9 odst. 1 písm. b) zákona o pohonných hmotách a možnosti zproštění se této odpovědnosti podle § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách, Nejvyšší správní soud nejprve v obecné rovině uvádí, že se jedná o odpovědnost objektivní (odpovědnost za protiprávní jednání bez podmínky zavinění). Nejvyšší správní soud již dříve v rozsudku ze dne 9. 2. 2011, čj. 1 As 112/2010-52, uvedl: „*Je tomu tak z praktických důvodů. Zjišťování a dokazování zavinění v situacích, kdy porušení povinností je často výsledkem činnosti řady jednotlivců, tak jak to ostatně zmiňuje i sama stěžovatelka, by totiž bylo velmi obtížné a*

zdlouhavé. Ve snaze zjednodušit postavení příslušných správních orgánů při ukládání sankcí podnikatelským subjektům je proto právní úprava správních deliktů podle zákona o pohonných hmotách založena na objektivní odpovědnosti (nebo také „odpovědnosti za výsledek") na rozdíl např. od odpovědnosti podle trestního zákona. K objektivní odpovědnosti právnických osob srov. také rozsudek NSS ze dne 27. 1. 2004, čj. 3 As 3/2003-38 (publikováno pod č. 389/2004 Sb. NSS) v souvislosti s celními delikty. Obligatorním znakem skutkové podstaty správního deliktu právnické osoby tedy není zavinění. K vyvození odpovědnosti postačuje samotný fakt porušení nebo nesplnění povinností stanovených zákonem nebo uložených na jejich základě." Zákon o pohonných hmotách v § 10 odst. 1 upravuje liberační důvod; podle něj právnická osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení povinnosti zabránila. Stanovení přísných pravidel distribuce pohonných hmot koncovým spotřebitelům jakožto látek potenciálně nebezpečných z důvodu jejich hořlavosti a dalších rizik pro životní prostředí i majetek či zdraví osob, má za cíl eliminaci těchto významných nebezpečí. V rozsudku ze dne 19. 9. 2014, čj. 4 As 123/2014-33, k tomu Nejvyšší správní soud uvedl: „*Tato regulace je logická a žádoucí nejen při zohlednění uvedených závažných rizik, ale i vzhledem k tomu, že koneční spotřebitelé nemají žádnou možnost, jak kvalitu prodávaných pohonných hmot posoudit, a musejí se zcela spoléhat na to, že regulační orgány zajistí, že v distribuční síti budou prodávány pouze kvalitní a nezávadné pohonné hmoty. Závažnosti případných následků porušení povinností provozovatelů čerpacích stanic pak odpovídá jednak konstrukce objektivní odpovědnosti těchto osob za správní delikty a úzce vymezený liberační důvod, jednak i výše zákonných sazeb sankcí.*"

[23] Námitka stěžovatele o nesprávnosti závěru, podle kterého „*po prodávajícím je možné spravedlivě požadovat, aby prodával pouze pohonnou hmotu, o níž si je zcela jist, že odpovídá stanoveným parametrům*", je s ohledem na výše citovaná rozhodnutí lichá. Je to totiž právě prodejce, kdo objektivně odpovídá za kvalitu jím prodávané pohonné hmoty. I prodejce, který zpravidla není výrobcem pohonné hmoty, totiž může její kvalitu ovlivnit. Právě on může a musí udržovat svá technická zařízení v bezvadném stavu, vybírat si pouze dodavatele, kteří jsou schopni dodávat pohonné hmoty v kvalitě vyžadované právními předpisy a ověřovat a kontrolovat, zda jimi prodávané pohonné hmoty těmto kritériím vyhovují. Prostředky, kterými provozovatel čerpací stanice zajistí, aby jím prodávaná pohonná hmota vyhovovala předpisům, je ponechán na jeho úvaze. Riziko spojené s případným porušením povinností ze strany dodavatele nese provozovatel čerpací stanice. Eliminace či minimalizace tohoto rizika je věcí smluvních vztahů mezi provozovatelem čerpací stanice a dodavatelem (srov. rozsudek NSS ze dne 19. 9. 2014, čj. 4 As 123/2014-33, který citoval i krajský soud). Není pravdou, že by citovaný závěr žalované byl případný jen při odpovědnosti za zavinění. Subjektivní stránka (zavinění ať už úmyslné či nedbalostní) jako prvek zaviněného porušení právní povinnosti totiž není pro vznik odpovědnosti prodejce pohonných hmot za správní delikt podle § 9 odst. 1 písm. b) zákona o pohonných hmotách významná právě proto, že se jedná o odpovědnost objektivní. Co je či není spravedlivým požadavkem, není ani otázkou hodnocení důkazů, ani otázkou podmínek liberace. Spravedlivým požadavkem je totiž právě chráněný zájem (prodej pouze kvalitních pohonných hmot), za jehož porušení nese prodejce pohonných hmot odpovědnost, které se případně může zprostit.

[24] Chtěl-li se stěžovatel odpovědnosti za správní delikt zprostit, bylo pouze na něm, aby prokázal liberační důvody. Za tímto účelem mu nikdo nebránil navrhnout důkazy. Bylo přitom pouze na něm, aby navrhl důkazy způsobilé liberaci prokázat. Navrhl-li však jen důkazy, jež ke zproštění jeho odpovědnosti vést objektivně nemohly, nebyly správní orgány povinny takovým důkazním návrhům vyhovět. Stěžovatel správně uvedl, že by bylo věcí hodnocení důkazů, zda bylo učiněno vše, co bylo možno k zabránění následku požadovat. Hodnotit však lze pouze důkazy provedené; správní orgán proto může posuzovat důvodnost liberačních důvodů pouze tehdy, byly-li důkazy schopné liberaci prokázat navrženy a provedeny. Vzhledem k tomu, že žalovaná žádný z důkazních návrhů stěžovatele neshledala způsobilým k prokázání jeho liberace, a právě proto k provedení navržených důkazních prostředků nepřistoupila, nemohla ani důkazy hodnotit. K aplikaci stěžovatelova obecně správného výkladu podmínek liberace, tj. že pro úspěšné vyvinění je zcela nerozhodné zda, kdy, čím, jak byla kvalita paliva snížena pod zákonné parametry, nýbrž podstatné je, zda stěžovatel vynaložil takové úsilí, aby kvalita paliva zůstala na zákonných parametrech, proto v souzeném případě vůbec dojít nemohlo; to však nikoliv pro nezákonný postup žalované, ale pro liknavý přístup stěžovatele k důkaznímu břemenu, jež jej tížilo.

[25] Krajský soud v napadeném rozsudku neuvedl, jak v rozporu s obsahem napadeného rozsudku stěžovatel sugeruje, že k liberaci je třeba *zcela* zabránit porušení povinnosti. Uvedl, že § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách stanovuje, že je třeba zabránit porušení povinnosti stanovené zákonem (srov. stranu 8 napadeného rozsudku). Ostatně z dikce § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách plyne, že nelze vyžadovat absolutní zabránění porušení zákonem stanovených povinností (v takovém případě by ani správní delikt nemohl být spáchán a nebylo by koho liberovat); postačí, pokud právnická osoba prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení povinnosti zabránila.

[26] Závěr krajského soudu, že prokázaná existence opatření zamezujících smísení pohonné hmoty s jinou látkou při transportu a stáčení nemůže být považována za liberační důvod, je správný. Takové smísení je totiž i podle Nejvyššího správního soudu pouze jedním z možných faktorů majících vliv na jakost a složení pohonné hmoty. Kvalita pohonné hmoty mohla být snížena i z mnoha jiných příčin. Proto i kdyby stěžovatel prokázal, že přijal opatření k zabránění smísení pohonné hmoty s jinou látkou při transportu a stáčení, prokázal by, že se snažil eliminovat pouze jeden faktor, který mohl kvalitu pohonné hmoty ovlivnit. To ovšem nelze považovat za vynaložení veškerého úsilí ve smyslu § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách. Pro liberaci by bylo potřeba prokázat reálné uplatnění takových opatření, pomocí nichž mohl stěžovatel kvalitu pohonné hmoty ověřit i během skladování a před prodejem.

[27] Nedůvodná je i stěžovatelova námitka, podle které krajský soud pominul žalobní námitky obsažené v úvodu a pod písmeny a), b), c), d) a e) bodu IV. žaloby.

[28] V úvodu bodu IV. žaloby stěžovatel namítl, že po vydání zrušujícího rozsudku městského soudu očekával, že ho žalovaná vyzve a poučí o možnosti uplatnit procesní práva a zaujmout stanovisko ke shromážděným důkazním prostředkům. Žalovaná však nic takového neučinila a bez dalšího vydala napadené rozhodnutí. Této žalobní námitce

předcházela citace rozsudku městského soudu, týkající se povinnosti žalované posoudit relevantnost důkazních návrhů k prokázání podmínek podle § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách, provést dokazování, učinit závěr o liberačních důvodech, zdůvodnit neprovedení důkazního prostředku. Krajský soud se v napadeném rozsudku dostatečně vypořádal s tím, jak žalovaná, vázaná právním názorem městského soudu, přistoupila k důkazním návrhům stěžovatele. Skutečnost, že se krajský soud výslovně nevyjádřil k žalobní námitce, týkající se nepoučení stěžovatele o jeho procesních právech žalovanou, nemůže představovat porušení práva na spravedlivý proces. Ústavní soud v souvislosti s odůvodňováním rozhodnutí vyslovil, že *„[n]ení porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná*“ (nález Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08). Nejvyšší správní soud v odůvodnění napadeném rozsudku takový ucelený argumentační systém shledal.

[29] Pod bodem IV. písmenem a) žaloby stěžovatel namítl, že napadené rozhodnutí nerespektuje závazný právní názor vyslovený v prvém kasačním rozsudku městského soudu k postupu při provedení dokazování. Krajský soud však kladl značný důraz na posouzení, zda žalovaná v napadeném rozhodnutí zohlednila závazný právní názor městského soudu (srov. stranu 6 napadeného rozsudku, kde krajský soud uvedl: „*Z hlediska přezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí je pak pro posuzovanou věc zcela zásadní, zda žalovaný ve svém rozhodnutí dostatečně zohlednil závazný právní názor rozsudku městského soudu vyslovený v předchozím průběhu řízení.*“) Následně krajský soud přezkoumal postup žalované při posuzování důkazních návrhů stěžovatele, jimiž chtěl prokázat existenci liberačních důvodů, a shledal, že odůvodnění napadeného rozhodnutí – ač s určitými výhradami – obstojí.

[30] Pod bodem IV. písmenem b) žaloby stěžovatel namítl, že se napadené rozhodnutí bez dalšího odmítá zabývat otázkou liberace. Krajský soud se v napadeném rozsudku důvody, pro které žalovaná neprovedla stěžovatelovy důkazní návrhy (v čemž stěžovatel spatřoval nezabývání se otázkou liberace), přezkoumal. Citoval přitom – jak je již shora připomenuto - judikaturu týkající se podmínek, za nichž lze návrhu na dokazování nevyhovět, následně i v tomto směru shledal, byť i zde s jistou korekcí, že odůvodnění napadeného rozhodnutí je souladné se zákonnými požadavky.

[31] Pod bodem IV. písmenem c) žaloby stěžovatel namítl, že závěr napadeného rozhodnutí není založen na skutkových zjištěních, ale na nejistých domněnkách. Krajský soud se domněnkou žalované, podle které můžou existovat i jiná než stěžovatelem přijatá opatření pro zachování a kontrolu kvality pohonné hmoty, zabýval a neshledal ji mylnou. Naopak uvedl příklady takových opatření – průběžné odebírání vzorků pohonných hmot přebíraných od dodavatele a striktní požadavek prodejce na smluvního dodavatele, aby k dodávkám pohonných hmot předkládal též laboratorní výsledky rozborů jejich vzorků, a nikoliv pouze prohlášení na dodacích listech, že dodávaná pohonná hmota odpovídá příslušným ČSN.

[32] Pod bodem IV. písmenem d) žaloby stěžovatel namítl, že v napadeném rozhodnutí je zaměňováno zavinění s liberací, neboť bylo odkázáno na nepřiléhavý rozsudek

Nejvyššího správního soudu. Krajský soud dal stěžovateli z části za pravdu v tom, že žalovaná v souvislosti s liberací skutečně odkázala na ne zcela přiléhavý rozsudek a odkázal na rozsudek jiný.

[33] Pod bodem IV. písmenem e) žaloby stěžovatel namítl, že v napadeném rozhodnutí je zaměňována liberace se zásahem vyšší moci. Krajský soud k tomu uvedl, že výklad § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách žalovanou je poněkud zužující a aplikaci tohoto ustanovení nelze omezovat jen na výjimečné případy jako je zásah vyšší moci. Krajský soud měl naopak za to, že existují preventivní opatření, jejichž provedením se prodejce pohonné hmoty může úspěšně deliktní odpovědnosti zprostit.

[34] Nejvyšší správní soud proto souhrnně ke kasační námitce, podle které krajský soud pominul výše uvedené žalobní námitky, konstatuje, že se krajský soud takto namítaného pochybení nedopustil. K stěžovatelem tvrzenému nevypořádání žalobních námitek (které by představovalo porušení práva na spravedlivý proces a bylo důvodem pro kasaci napadeného rozsudku) nedošlo.

[35] Stěžovatel správně uvedl, že při pochybnostech správního orgánu o tom, co má být navrženým důkazem prokázáno, by měl správní orgán účastníka řízení vyzvat k doplnění, upřesnění či osvětlení důvodů, které k důkaznímu návrhu vedly. V souzeném případě však žádné pochybnosti správním orgánům nevyvstaly, neboť z odvolání bylo zřejmé, že provedením navržených důkazních prostředků mělo být prokázáno pouze to, a nic více, jaká opatření pro zachování kvality pohonné hmoty stěžovatel využívá při jejich transportu a při stáčení na čerpací stanici, což však – jak je již shora vysvětleno – nemohlo k liberaci stěžovatele vést.

IV. Závěr a náklady řízení

[36] Pro uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je nedůvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

[37] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1, ve spojení s § 120, s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalované v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, a proto ji soud náhradu nákladů nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 10. ledna 2017

JUDr. Miloslav Výborný
předseda senátu